

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 7.12.2011
COM(2011) 870 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE CONSILIU, CĂTRE PARLAMENTUL
EUROPEAN, CĂTRE COMITETUL REGIUNILOR ȘI CĂTRE COMITETUL
ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN**

Un plan de acțiune pentru îmbunătățirea accesului la finanțare al IMM-urilor

{SEC(2011) 1527 final}

1. IMM-URILE – VECTORI AI CREȘTERII ECONOMICE

Succesul pe plan economic al Europei depinde în mare măsură de atingerea potențialului maxim de dezvoltare al întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri). Contribuția IMM-urilor depășește jumătate din totalul valorii adăugate în sectorul întreprinderilor nefinanciare și, în ultimii cinci ani, acestea au oferit 80 % din totalul noilor locuri de muncă din Europa¹.

IMM-urile se confruntă adesea cu dificultăți semnificative în obținerea finanțării de care au nevoie pentru a se dezvolta și pentru a inova.

Una dintre prioritățile cheie stabilite în Strategia Europa 2020, strategia de creștere a UE pentru următorul deceniu, precum și în Actul privind piața unică al Comisiei² și în Small Business Act³ este de a facilita accesul IMM-urilor la finanțare. Analiza anuală a creșterii⁴ a subliniat rolul esențial al unui sistem financiar sănătos în sprijinirea creșterii economice și în stabilirea priorităților de acțiune pe termen scurt.

În acest context, programul de reforme în domeniul serviciilor financiare, pus în aplicare ca răspuns la criza financiară, poate genera facilități normative pentru IMM-uri. Mai mult, Comisia își propune să lanseze noi activități specifice de finanțare la nivelul Uniunii pentru a soluționa principalele deficiențe ale pieței care limitează dezvoltarea IMM-urilor.

Comisia Europeană prezintă în cadrul acestui plan de acțiune diversele politici pe care le urmărește cu scopul de a facilita accesul la finanțare pentru cele 23 de milioane de IMM-uri din Europa și de a contribui semnificativ la creșterea economică⁵.

2. SOLUȚIONAREA PROBLEMELOR

Dificultățile în ceea ce privește accesul la finanțare reprezintă unul dintre principalele obstacole care împiedică dezvoltarea IMM-urilor, precum figurează detaliat în anexă⁶. Astfel de obstacole au cauze multiple, unele de natură ciclică⁷, altele de natură structurală. Asimetriile de informare dintre furnizori și solicitanții fondurilor joacă un rol major în acest context.

IMM-urile sunt într-o foarte mare măsură dependente de împrumuturile bancare ca surse de finanțare externă, prin urmare, ar trebui să le fie puse la dispoziție alternative adecvate.

¹ Statisticile structurale privind întreprinderile (Eurostat)
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/data/database

² COM(2011) 206.

³ COM(2011) 78.

⁴ COM(2011) 815 final

⁵ În urma acestui plan de acțiune, inițiativele viitoare vor fi pregătite cu atenție și vor include studii de impact corespunzătoare acolo unde este cazul.

⁶ BCE, *Survey on the Access to Finances of SMEs*, februarie 2010

⁷ EIM, *Cyclicality of SME Finance*, martie 2009

Comisia va utiliza **reglementarea** pentru a face IMM-urile mai vizibile pentru investitori și piețele mai atractive și accesibile pentru IMM-uri. Modificările de reglementare vor păstra echilibrul corect între reglementarea prudentială și finanțarea IMM-urilor și între protecția investitorilor și măsurile specifice pentru IMM-uri.

Pe de altă parte, Comisia intenționează să continue să utilizeze **bugetul** UE pentru a facilita accesul la finanțare al IMM-urilor cu scopul de a soluționa principalele deficiențe ale pieței (cum ar fi asimetria la nivel de informații și fragmentarea pieței capitalului de risc) care limitează dezvoltarea IMM-urilor. Intervenția UE trebuie să aibă o valoare adăugată clară, în completarea resurselor financiare disponibile la nivel național și să mobilizeze finanțare suplimentară (prezența unui „efect financiar de multiplicare”)⁸.

În al treilea rând, Comisia va utiliza rolul său de organism **coordonator**, în special în colaborarea cu statele membre, pentru a facilita schimbul de bune practici și pentru a dezvolta sinergii între acțiunile întreprinse la nivel național și la nivelul UE.

În timp ce majoritatea măsurilor vor avea o perspectivă pe termen mediu și lung, este, de asemenea, important să se sublinieze faptul că Europa a întreprins deja o serie de **acțiuni pentru a răspunde dificultăților imediate**.

Obiectivul principal este de a stabiliza situația financiară și economică. La sfârșitul lunii octombrie, șefii de stat și de guvern au convenit asupra unui set complet de măsuri care să ofere soluții pentru tensiunile existente pe piețele financiare și, în același timp, să protejeze fluxul de credite către economia reală și să evite reducerea excesivă a nivelului de îndatorare.

În cadrul perioadei curente de programare (2007-2013), Europa oferă în mod special IMM-urilor o combinație echilibrată de instrumente financiare flexibile care sunt esențiale pentru a răspunde necesităților diverse de finanțare ale acestora. Instrumentele financiare ale Programului-cadru pentru competitivitate și inovare (CIP), cu un buget de 1,1 miliarde EUR, ar permite instituțiilor financiare să ofere finanțări noi în valoare de aproximativ 30 de miliarde EUR⁹ pentru peste 315 000 de IMM-uri. În perioada 2008-2011, Banca Europeană de Investiții (BEI) a acordat împrumuturi pentru IMM-uri de aproximativ 40 de miliarde EUR, de care au beneficiat peste 210 000 de IMM-uri.

În domeniul politicii de coeziune, Comisia a adoptat deja măsuri care să asigure investiții pentru IMM-uri în 15 state membre, prin intermediul instrumentelor de inginerie financiară proiectate în cadrul fondurilor structurale. Aceste măsuri au fost consolidate ulterior pentru a permite ca, în toate statele membre, IMM-urile să beneficieze de investiții în oricare etapă a activității lor economice obișnuite, oferind astfel o sursă financiară alternativă importantă de obținere a accesului la finanțare. Asistența acordată întreprinderilor prin intermediul investițiilor de capital, prin

⁸ Acțiunile sunt compatibile cu prezentul și viitorul cadru financiar. Toate măsurile prevăzute în acest plan de acțiune sunt în concordanță cu propunerea pentru Programul pentru competitivitatea întreprinderilor și IMM-uri și pentru programul „Orizont 2020”. Costurile pentru agenții și pentru Rețeaua întreprinderilor europene vor fi acoperite prin alocări prevăzute deja în programarea oficială a Comisiei.

⁹ Adică pentru fiecare 1 EUR investit prin intermediul CIP, beneficiarul obține în final aproximativ 30 EUR

garanții și prin împrumuturi este estimată la cel puțin 3 miliarde EUR în perioada financiară actuală.

În cele din urmă, pentru a oferi un acces mai bun la finanțarea prin împrumut, un instrument specific de partajare a riscurilor (*Risk Sharing Instrument* - RSI) este în curs de proiectare în contextul celui de-al 7-lea Program-cadru al UE pentru cercetare (PC7) – (mecanismul de finanțare cu partajarea riscurilor) din 2012. RSI va oferi garanții parțiale intermediarilor financiari printr-un mecanism de partajare a riscurilor, reducând astfel riscurile lor financiare și încurajându-i să furnizeze împrumuturi între 25 000 și 7,5 milioane EUR pentru IMM-urile care realizează activități de cercetare, de dezvoltare sau de inovare.

3. MĂSURI DE REGLEMENTARE

3.1. Îmbunătățirea cadrului de reglementare pentru capitalul de risc

3.1.1. *O nouă legislație privind capitalul de risc*

Fondurile cu capital de risc sunt operatori care oferă mai ales finanțare prin capitaluri proprii unor societăți în general foarte mici și care se află în fazele inițiale ale dezvoltării lor corporative. În UE, fondurile cu capital de risc au un potențial considerabil, deși insuficient exploatat, pentru dezvoltarea IMM-urilor. În ciuda dimensiunii mari a sectorului administrării activelor în UE, nu au fost concepute dispoziții specifice în actuala legislație a Uniunii care să direcționeze fondurile de plasamente în acțiuni către IMM-uri. Administratorii fondurilor cu capital de risc pot beneficia rar de pașaportul care a fost introdus în Directiva privind administratorii fondurilor de investiții alternative (AFIA), deoarece pragul de 500 de milioane EUR este mai mare decât majoritatea portofoliilor fondurilor cu capital de risc din UE.

Prin urmare, Comisia¹⁰ propune dezvoltarea unui nou regim european al capitalului de risc care să permită fondurilor cu capital de risc din UE să își comercializeze fondurile și să mobilizeze capitaluri la nivel paneuropean în cadrul pieței unice. Noul regim va reduce fragmentarea piețelor de capital de risc la nivel național care împiedică operațiunile transfrontaliere și limitează oferta de capital de risc.

Noul cadru va fi simplu și eficient, funcționând pe principiul înregistrării unice în statul membru de origine, al obligațiilor de raportare simplificate și al normelor de organizare și de conduită profesională adaptate.

După ce devine operațional, acest cadru ar trebui să sporească amploarea pieței de capital de risc și să conducă la: (i) fonduri cu capital de risc mai mari, mai eficiente și cu mai multe posibilități de a se specializa în funcție de tipul de investiție; (ii) o creștere a concurenței dintre fonduri și o mai bună diversificare a investițiilor acestora; și la (iii) mai multă finanțare transfrontalieră disponibilă pentru IMM-uri.

Alături de acest plan de acțiune, Comisia prezintă un nou cadru UE pentru capitalul de risc, creând o veritabilă piață internă pentru fondurile cu capital de

¹⁰

Propunerea de recunoaștere reciprocă a fondurilor cu capital de risc a Comisiei din 2007, deși a fost susținută de către statele membre în 2008, nu a redus fragmentarea normativă la nivel național.

risc. Comisia invită Parlamentul și Consiliul să adopte această propunere legislativă până în iunie 2012.

3.1.2. Cadrul de reglementare pentru investiții în capital de risc

Investitorii instituționali, în special societățile de asigurare, dar și, într-o anumită măsură, băncile sunt potențiali investitori în fondurile cu capital de risc. La ora actuală, aceștia sunt deja investitori importanți în unele state membre.

Noile cadre prudențiale pentru asigurări (Solvabilitate II¹¹) și bănci (Directiva și Regulamentul privind cerințele de capital¹²) au suscitat neliniște cu privire la posibilitatea descurajării investițiilor în fonduri cu capital de risc, care ar fi tratate ca investiții necotate sau active cu risc ridicat (împreună cu mărfurile și fondurile speculative) în calculele privind cerințele prudențiale¹³.

Acest tratament răspunde preocupărilor prudențiale. Cu toate acestea, un cadru legislativ bine reglat pentru capitalul de risc, care să recunoască în special avantajele diversificării, poate permite realizarea unor investiții de capital de risc într-un mod care să nu genereze preocupări legate de prudențialitate.

În 2012, pe baza activității tehnice desfășurate împreună de Autoritatea bancară europeană și de Autoritatea europeană pentru asigurări și pensii ocupaționale, Comisia va realiza, ca parte a unei dezbateri mai vaste cu privire la investițiile pe termen lung, un studiu despre relația dintre reglementarea prudențială și investițiile de capital de risc întreprinse de bănci și societăți de asigurare.

3.1.3. Reformele fiscale de care beneficiază IMM-urile

Comisia a lucrat împreună cu experți naționali și cu experți din domeniu la o serie de mijloace de a elimina barierele fiscale și de reglementare din sectorul investițiilor transfrontaliere de capital de risc. Un grup de experți fiscali¹⁴ a identificat principalele probleme fiscale ale investițiilor transfrontaliere de capital de risc care pot duce, din cauza lipsei de coerență dintre cele 27 de sisteme fiscale de pe teritoriul UE, la dublă impozitare, la incertitudini cu privire la tratamentul fiscal și la obstacole administrative¹⁵. Deși convențiile bilaterale privind dubla impozitare între statele membre trebuie, în principiu, să prevină aceste dificultăți, respectivele convenții nu

¹¹ Directiva 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare (Solvabilitate II)

¹² La 20 iulie 2011, Comisia a adoptat un pachet legislativ pentru consolidarea reglementării sectorului bancar. Propunerea înlocuiește actualele directive privind cerințele de capital (Directiva 2006/48/CE și Directiva 2006/49/CE) cu o directivă și cu un regulament și constituie un alt pas important către crearea unui sistem financiar mai solid și mai sigur. Directiva reglementează accesul la activitățile de acceptare de depozite, în timp ce regulamentul stabilește cerințele prudențiale pe care instituțiile trebuie să le respecte. A se vedea documentele COM(2011) 453 final, COM(2011) 452 final, propuse de Comisie la 20 iulie 2011 și, în prezent, în curs de negociere în Consiliu și Parlament.

¹³ A se vedea, de exemplu, articolul 123 din propunerea de Regulament privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții, COM(2011) 452 final din 20.7.2011.

¹⁴ http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/company_tax/initiatives_small_business/venture_capital/tax_obstacles_venture_capital_en.pdf

¹⁵ Definițiile divergente pentru ceea ce reprezintă un sediu permanent obligă adesea fondurile cu capital de risc să înființeze filiale și să se confrunte cu sarcini fiscale și administrative sporite.

pot răspunde întotdeauna necesităților structurilor comerciale complexe utilizate în investițiile de capital de risc.

Regimul european al capitalului de risc va elimina obstacolele din calea colectării transfrontaliere de fonduri, dar nu va rezolva problemele de impozitare ca atare cu care se confruntă fondurile investite la nivel transfrontalier. Cu toate acestea, o noțiune comună care să definească fondul cu capital de risc ar fi un bun punct de plecare pentru elaborarea, împreună cu statele membre, a unor soluții la problemele fiscale care pot împiedica investițiile transfrontaliere de astfel de fonduri.

În 2012, Comisia va finaliza examinarea obstacolelor fiscale din calea investițiilor transfrontaliere de capital de risc în vederea prezentării unor soluții în 2013 care să urmărească eliminarea respectivelor obstacole și, în același timp, prevenirea fraudei și a evaziunii fiscale.

3.2. Normele privind ajutoarele de stat care sunt relevante pentru accesul la finanțare al IMM-urilor

Politica privind ajutoarele de stat poate încuraja accesul IMM-urilor la finanțare în diverse moduri, permițând acordarea de ajutoare băncilor din motive de stabilitate financiară și oferind orientare statelor membre cu privire la modalitățile de elaborare a schemelor de ajutoare care să promoveze obiectivele strategiei Europa 2020 (cercetare-dezvoltare și inovare, coeziune regională și socială, etc.) și să țină cont de necesitățile specifice ale IMM-urilor.

Orientările privind capitalul de risc¹⁶ permit susținerea finanțării pentru IMM-uri în faze incipiente, o mai bună mobilizare a capitalului privat și atenuarea deficiențelor pieței. Conștientă de existența unui deficit important de fonduri proprii, Comisia a crescut pragul pentru investițiile în capitaluri proprii într-o întreprindere recent înființată (*start-up*) de la 1,5 milioane EUR la 2,5 milioane EUR. În condiții specifice, normele privind ajutoarele de stat permit intervenții chiar dincolo de acest prag.

Comisia va revizui, până în 2013, Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare și o serie de Orientări privind ajutorul de stat, inclusiv cele cu privire la capitalul de risc, pentru a realiza obiectivele strategiei Europa 2020 și pentru a răspunde nevoilor IMM-urilor.

3.3. Îmbunătățirea accesului IMM-urilor la piețele de capital

Pentru a îmbunătăți accesul IMM-urilor¹⁷ la piețele de capital, Comisia propune o serie de modificări legislative care vizează îmbunătățirea vizibilității piețelor IMM-urilor și reducerea, ori de câte ori este posibil, a costurilor și a sarcinilor normative pentru IMM-uri, păstrând, în același timp, un nivel adecvat de protecție a investitorilor.

¹⁶ Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru promovarea investițiilor de capital de risc în întreprinderile mici și mijlocii, JO C 194, 18.8.2006, p. 2

¹⁷ În contextul piețelor financiare, IMM-urile includ, de asemenea, societățile cu capitalizare bursieră limitată (mai mică de 100 de milioane EUR).

3.3.1. *Mai multă vizibilitate pentru piețele IMM-urilor*

Comisia dorește să faciliteze dezvoltarea unor piețe de creștere omogene pentru IMM-uri care să fie atractive pentru investitori. În propunerea de Directivă privind piețele instrumentelor financiare (MIFID)¹⁸, Comisia a propus atribuirea etichetei de „piață de creștere pentru IMM-uri” sistemelor multilaterale de tranzacționare (*Multilateral Trading Facilities - MTF*) care prezintă o serie de caracteristici comune. Obiectivul este de a găsi un echilibru adecvat între cerințe proporționale pentru IMM-uri și un nivel înalt de protecție a investitorilor¹⁹.

Această etichetă ar trebui să permită piețelor respective să dobândească mai multă vizibilitate, atrăgând investitori și făcându-le mai lichide. Ea ar urma să se aplice în mod voluntar și să se bazeze pe cerințele ce urmează să fie adoptate de Comisie pe baza unei propuneri din partea Autorității europene pentru valori mobiliare și piețe (AEVMP). Eticheta ar urma să fie acordată de către autoritățile naționale competente. La rândul ei, ea va permite piețelor să dezvolte instrumente mai standardizate (indici, fonduri specializate care investesc în respectivele piețe), pentru a crea rețele între MTF-uri și pentru a urma cele mai bune practici.

În octombrie 2011, o etichetă de „piață de creștere pentru IMM-uri” a fost propusă în cadrul legislației UE privind piețele de capital (MIFID). Comisia invită Parlamentul și Consiliul să adopte această propunere legislativă cât mai repede posibil.

3.3.2. *Mai multă vizibilitate pentru IMM-urile cotate la bursă*

Propunerea de modificare a Directivei privind transparența²⁰ are ca scop îmbunătățirea accesului la informații reglementate în Europa. În prezent, accesul la informațiile financiare privind societățile cotate la bursă este îngreunat în mod inutil: pentru a găsi aceste informații, părțile interesate trebuie să acceseze 27 de baze de date naționale diferite.

Disponibilitatea pe scară largă și dintr-un punct de acces central la nivelul UE a unor informații comparabile și de o calitate superioară ar facilita o utilizare mai extinsă de către investitori a informațiilor privind IMM-urile cotate la bursă. Un punct de acces central ar putea reduce barierele și costurile de intrare pentru noii furnizori de informații comerciale care doresc să intre pe piață pentru a remedia discrepanțele în furnizarea de informații privind societățile mai mici. În egală măsură, emitenții mai mici pot fi și ei încurajați să investească în producerea de informații îmbunătățite și de formate de documente care să vizeze investitorii transfrontalieri.

¹⁸ Directiva privind piețele instrumentelor financiare, de abrogare a Directivei 2004/39/CE a Parlamentului European și a Consiliului, COM(2011) 656 final, adoptată la 20.10.2011.

¹⁹ Nivelul de protecție al investitorilor va fi consolidat și mai mult prin extinderea propusă a domeniului de aplicare al Directivei privind abuzul de piață pentru a cuprinde și MTF-urile.

²⁰ Directivă de modificare a Directivei 2004/109/CE privind armonizarea obligațiilor de transparență în ceea ce privește informația referitoare la emitenții ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată și a Directivei 2007/14/CE a Comisiei, COM(2011) 683 final, adoptată la 25.10.2011.

Comisia, cu sprijinul AEVMP, va îmbunătăți sistemele de stocare existente și va dezvolta un punct unic de acces la informațiile reglementate la nivel UE. Comisia va facilita accesul la informații de calitate superioară cu privire la IMM-urile cotate la bursă. Comisia invită Parlamentul și Consiliul să adopte această propunere legislativă până la finalul anului 2012.

3.3.3. *Reducerea sarcinilor de raportare pentru IMM-urile cotate la bursă*

În vederea simplificării **normelor contabile** pentru IMM-uri și a reducerii în continuare a sarcinilor administrative, Comisia a adoptat o propunere de directivă privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de entități²¹. Aceasta ar putea permite IMM-urilor să economisească până la 1,7 miliarde EUR pe an. Creșterea gradului de comparabilitate a situațiilor financiare și punerea accentului mai mult pe informațiile esențiale ar trebui să conducă la decizii mai bune în materie de investiții și la o mai bună alocare a capitalului.

Comisia propune, de asemenea, reducerea **costurilor și cerințelor pentru emitenții mici**, în special eliminarea raportării trimestriale, printr-o utilizare la scară mai largă a modelelor elaborate de AEVMP, care ar facilita comparabilitatea informațiilor pentru investitori. Regimul mai puțin strict al noii directive privind transparența se va aplica tuturor emitenților, iar aceasta va avea un impact mai mare în ceea ce privește reducerea costurilor în cazul emitenților mici. Protecția investitorilor ar urma să fie garantată prin publicarea obligatorie a rezultatelor semestriale și anuale, precum și prin raportarea informațiilor prevăzute de Directiva privind abuzul de piață și Directiva privind prospectul. Societățile vor putea, firește, să continue să furnizeze mai multe informații investitorilor.

Recenta modificare a Directivei privind prospectul²² a introdus un sistem de **informare proporționat** pentru IMM-uri și societățile cu capitalizare bursieră limitată. Acest sistem ar trebui să limiteze cantitatea de informații comunicate și să reducă sarcinile administrative pentru IMM-uri și emitenții mici, fără a aduce atingere protecției investitorilor.

În octombrie 2011, o propunere legislativă de modificare a directivelor contabile a fost prezentată cu scopul de a simplifica și îmbunătăți normele contabile pentru IMM-uri.

În același timp, Comisia a prezentat o propunere de revizuire a Directivei privind transparența cu scopul de a ușura sarcina normativă pentru emitenții mici.

Comisia invită Parlamentul și Consiliul să adopte aceste propuneri legislative până la finalul anului 2012.

Până în iulie 2012, se vor propune acte delegate în contextul Directivei privind prospectul, specificând conținutul unui sistem de informare proporționat pentru IMM-uri și emitenții mici.

²¹ COM(2011) 684 final

²² Directiva 2010/73/CE, JO L 327, 11.12.2010

3.4. Analiza impactului cerințelor de capital bancar asupra IMM-urilor

Actualul cadru de capital pentru bănci elaborat de Comitetul de supraveghere bancară de la Basel, transpus în legislația UE prin intermediul a două adaptări ale Directivei privind cerințele de capital (CRD III²³ și propunerea de CRD IV și CRR), vizează consolidarea normelor prudențiale bancare. Acest cadru nu numai că prevede obligația băncilor de a deține capital mai mult și de mai bună calitate, dar el impune și cerințe de capital mai stricte pentru activitățile de piață și consolidează normele privind gestionarea riscului de lichiditate. Acest lucru va asigura stabilitate financiară sporită, modele economice mai solide pentru bănci și bilanțuri mai bune.

În baza CRD IV, tratamentul prudențial actual al împrumuturilor pentru IMM-uri va continua să beneficieze de dispozițiile Acordului Basel II (o pondere de risc preferențială pentru expunerile față de IMM-uri de 75% în cadrul abordării standardizate). Un sistem chiar mai avantajos din punct de vedere al expunerii față de IMM-uri ar necesita revizuirea cadrului internațional Basel și, în special, să se demonstreze că abordarea actuală este prea strictă. Acesta este motivul pentru care ponderea de risc pentru expunerea față de IMM-uri este supusă unei clauze de revizuire în propunerea Comisiei.

După consultarea Autorității bancare europene (ABE) și în termen de 24 de luni de la intrarea în vigoare a noului regulament, Comisia va elabora un raport cu privire la împrumuturile acordate IMM-urilor și persoanelor fizice, pe care îl va prezenta Parlamentului European și Consiliului, împreună cu orice propunere adecvată privind reexaminarea ponderii de risc pentru expunerile față de IMM-uri. În acest context, ABE este invitată să analizeze ponderile de risc actuale și să întocmească, până la data de 1 septembrie 2012, un raport de evaluare a posibilităților de reducere, plecând de la un scenariu cu o reducere de o treime în raport cu situația actuală.

Pe baza raportului întocmit de ABE și a recomandărilor incluse în acesta, Comisia va avea în vedere luarea unor măsuri adecvate care să soluționeze problema ponderării riscului în cazul IMM-urilor în contextul cadrelor CRD IV și CRR.

3.5. Accelerarea punerii în aplicare a Directivei privind întârzierea efectuării plăților

În cadrul tranzacțiilor comerciale între întreprinderi sau între întreprinderi și autoritățile publice, foarte multe plăți sunt efectuate mult mai târziu decât s-a convenit. Această situație este costisitoare pentru întreprinderile europene, ajungându-se la o sumă de aproape 1,1 mii de miliarde EUR reprezentând încasări întârziate²⁴. În cazul IMM-urilor, se preconizează că fluxul de lichidități se va îmbunătăți prin reducerea duratei de efectuare a plăților ca urmare a dispozițiilor Directivei revizuite privind întârzierea efectuării plăților²⁵. Aceasta ar putea duce la reducerea nevoilor de finanțare externă pe termen scurt.

²³ Directiva 2010/76/UE, deja în vigoare.

²⁴ SEC(2009) 315

²⁵ Directiva 2011/7/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 februarie 2011 privind combaterea întârzierii în efectuarea plăților în tranzacțiile comerciale. Aceasta va trebui să fie transpusă în legislația națională cel târziu până la data de 16 martie 2013.

Comisia încurajează în mod ferm statele membre să accelereze punerea în aplicare a Directivei privind întârzierea efectuării plăților astfel încât să aibă loc înainte de termenul limită de transpunere stabilit pentru martie 2013.

3.6 Un regim inovator pentru fondurile europene de antreprenoriat social

Întreprinderile sociale reprezintă un sector emergent în UE. Acestea sunt întreprinderi al căror obiectiv principal este obținerea unor efecte în plan social mai degrabă decât generarea de profit pentru acționari sau pentru alte părți interesate.

Aceste întreprinderi, inovatoare din punct de vedere social și, de cele mai multe ori, nou create, sunt în cea mai mare parte IMM-uri care se confruntă cu probleme legate de accesul la finanțare asemenea tuturor întreprinderilor mici.

Comisia prezintă un nou sistem pentru fondurile europene de antreprenoriat social, care va permite ca fondurile UE să fie specializate pentru acest domeniu și să fie gestionate în Uniune sub o etichetă specifică și distinctivă. Comisia invită Parlamentul European și Consiliul să adopte acest nou regulament înainte de sfârșitul anului 2012.

4. MĂSURI FINANCIARE ALE UE PENTRU IMM-URI

Comisia a propus o serie de noi instrumente financiare pentru a facilita accesul IMM-urilor la finanțare și în viitor (2014-2020). Este important să se asigure simplificarea diferitelor programe de finanțare ale UE și o mai bună coerență între acestea. Comisia a introdus principiile de platformă de datorie și platformă de capital propriu care vor standardiza mecanismele comune ale instrumentelor financiare, vor simplifica relațiile cu partenerii de finanțare și vor promova eficiența administrativă²⁶. În cadrul politicii de coeziune 2014-2020, sfera de aplicare a instrumentelor financiare va fi îmbunătățită prin extinderea domeniului lor de aplicare și prin flexibilizarea și eficientizarea cadrelor lor de punere în aplicare.

4.1. Măsurile pentru îmbunătățirea acordării de împrumuturi IMM-urilor

Comisia a propus un instrument financiar al UE pentru finanțarea prin împrumut a creșterii, cercetării și inovării din cadrul întreprinderilor, care va oferi garanții și alte forme de partajare a riscurilor cu scopul de a îmbunătăți acordarea de împrumuturi IMM-urilor, inclusiv IMM-urilor orientate spre cercetare și inovare.

Acest instrument financiar va fi o structură integrată care va cuprinde diferite mecanisme cu obiective de politică specifice, în conformitate cu comunicarea Comisiei privind „*Un cadru pentru noua generație de instrumente financiare inovatoare – platformele de capital propriu și platformele de datorie ale UE*”²⁷, și va fi finanțat prin programul pentru competitivitatea întreprinderilor și întreprinderile mici și mijlocii (2014-2020)²⁸ (COSME), prin programul Orizont 2020²⁹ și prin programul „Europa creativă”.

²⁶ COM(2011) 662.

²⁷ COM(2011) 662

²⁸ COM(2011) 834/2

²⁹ COM(2011) 808 final

Prin COSME³⁰, Comisia va pune la dispoziția întreprinderilor și în special a IMM-urilor un mecanism de garantare a împrumuturilor care va oferi garanții pentru:

(i) finanțarea datoriei prin intermediul împrumuturilor, al împrumuturilor subordonate și participative sau al leasing-ului pentru a reduce dificultățile specifice cu care se confruntă IMM-urile în ceea ce privește obținerea finanțării necesare pentru a se dezvolta;

(ii) securitizarea portofoliilor de credite acordate IMM-urilor, care are ca scop mobilizarea de finanțare suplimentară a datoriei pentru IMM-uri.

Mecanismul de garantare a împrumuturilor, cu excepția împrumuturilor din cadrul portofoliului securitizat, va acoperi împrumuturile de până la 150 000 EUR și cu o scadență de minim 12 luni.

De asemenea, prin intermediul programului Orizont 2020³¹, Comisia va furniza un mecanism de împrumut cu o componentă pentru IMM-uri cu scopul de a sprijini IMM-urile orientate spre cercetare și inovare. Această componentă pentru IMM-uri se va adresa IMM-urilor orientate spre cercetare și inovare și va oferi împrumuturi care să completeze finanțarea IMM-urilor prin mecanismul de garantare a împrumuturilor din cadrul programului COSME.

În plus, Comisia propune, de asemenea, crearea unui mecanism de garantare care să vizeze în special acele IMM-uri care operează în sectoarele culturii și ale creației. Mecanismul va fi pus în aplicare și în cadrul instrumentului financiar al UE pentru finanțarea prin împrumut.

În cele din urmă, în cadrul programului Uniunii Europene pentru schimbări sociale și inovare, Comisia propune sprijin financiar pentru microfinanțarea microîntreprinderilor și finanțarea întreprinderilor sociale.

Comisia și părțile interesate vor organiza ateliere cu statele membre care, în prezent, continuă să fie în urmă în privința utilizării instrumentelor financiare ale UE, pentru a facilita consolidarea instituțiilor și a promova utilizarea garanțiilor UE și a capitalului de risc.

Comisia va continua îmbunătățirea acordării de împrumuturi pentru microîntreprinderi și va promova adoptarea Codului european de bună conduită pentru furnizorii de microcredite.

³⁰ Bugetul orientativ pentru mecanismele de împrumut și de capitaluri proprii în cadrul programului COSME este de 1,4 miliarde EUR.

³¹ Bugetul orientativ pentru mecanismele de împrumut și de capitaluri proprii în cadrul programului Orizont 2020 este de 3,8 miliarde EUR.

Comisia a propus:

1. Un instrument financiar al UE pentru finanțarea prin împrumut, consolidat și extins cu scopul de a îmbunătăți acordarea de împrumuturi IMM-urilor, inclusiv IMM-urilor orientate spre cercetare și inovare. Instrumentul cuprinde un mecanism de garantare a împrumuturilor în cadrul programului COSME (2014-2020) și o componentă pentru IMM-uri în cadrul mecanismului de împrumut al programului Orizont 2020.

Instrumentul financiar al UE pentru finanțarea prin împrumut va include și un mecanism pentru sectoarele culturii și ale creației, finanțat în cadrul programului „Europa creativă” (2014-2020), în vederea îmbunătățirii accesului la finanțare pentru IMM-urile din sectoarele europene ale culturii și ale creației.

2. În cadrul programului UE pentru schimbări sociale și inovare (2014-2020), o axă specifică vizând microfinanțarea și antreprenoriatul social care va sprijini în special microfinanțarea pentru microîntreprinderi, consolidarea capacității instituționale a furnizorilor de microcredite și finanțarea pentru dezvoltarea întreprinderilor sociale;

Banca Europeană de Investiții își va menține activitatea de creditare a IMM-urilor la un ritm susținut, apropiat de nivelul anului 2011, în funcție de condițiile de pe piață și în conformitate cu capacitățile sale de finanțare. BEI va continua să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de creditare, la creșterea flexibilității și la asigurarea unei alocări rapide. BEI și FEI, cu cooperarea parțială a Comisiei, vor continua dezvoltarea de sinergii prin intermediul operațiunilor de partajare a riscurilor, inclusiv pentru securitizarea portofoliilor de credite acordate IMM-urilor.

4.2. Măsuri de îmbunătățire a accesului la finanțare cu capital de risc și la alte tipuri de finanțare de risc

Comisia a propus un instrument financiar de capitaluri proprii al UE pentru creșterea, cercetarea și inovarea din cadrul întreprinderilor europene, care va furniza întreprinderilor capital de risc și finanțare de tip mezanin din etapele timpurii de dezvoltare ale acestora (inclusiv etapa inițială) și până la etapele de creștere.

Instrumentul financiar va fi o structură integrată care va cuprinde diferite mecanisme cu obiective de politică specifice, în conformitate cu cadrul pentru noua generație de instrumente financiare inovatoare. Acest instrument va fi finanțat prin programul pentru competitivitatea întreprinderilor și IMM-uri (COSME) și prin programul Orizont 2020.

COSME va include un mecanism de capitaluri proprii pentru întreprinderile aflate în etapele de expansiune și de creștere. Mecanismul va cuprinde, de asemenea, posibilitatea de a face investiții în faza de început împreună cu programul Orizont 2020.

Programul Orizont 2020 va include un mecanism de capitaluri proprii care vizează întreprinderile în etapele lor de început. De asemenea, mecanismul va cuprinde posibilitatea de a face investiții în etapele de expansiune și de creștere, împreună cu programul COSME.

Grupul BEI va continua să sprijine creșterea IMM-urilor prin intermediul gamei sale largi de instrumente de capitaluri proprii și în special prin mandatul BEI privind capitalul de risc. Colaborarea dintre Grupul BEI și Comisia Europeană, inclusiv prin intermediul acordurilor de împărțire a riscurilor, va fi dezvoltată în continuare în scopul de a facilita mobilizarea unor resurse publice și private suplimentare.

Comisia a propus:

1. Un instrument financiar de capitaluri proprii consolidat și extins pentru a îmbunătăți accesul IMM-urilor la finanțare cu capital de risc și la alte tipuri de finanțare de risc, din etapele lor timpurii de dezvoltare (inclusiv etapa inițială) și până la etapele de creștere. Instrumentul financiar de capitaluri proprii va fi finanțat prin programul pentru competitivitatea întreprinderilor și IMM-uri și prin programul Orizont 2020.

2. Instituirea de fonduri ale fondurilor, în cadrul instrumentului financiar de capitaluri proprii al UE, pentru a furniza capital fondurilor cu capital de risc care vizează în special investițiile realizate în mai multe state membre. Instituțiile financiare publice naționale, precum și investitorii privați, vor fi invitate să participe la fond.

Grupul BEI va continua să sprijine creșterea IMM-urilor prin intermediul gamei sale largi de instrumente de capitaluri proprii și în special prin mandatul extins al BEI privind capitalul de risc. Colaborarea dintre Grupul BEI și Comisia Europeană, inclusiv prin intermediul acordurilor de partajare a riscurilor, va fi dezvoltată în continuare în scopul de a facilita mobilizarea unor resurse publice și private suplimentare.

5. ALTE MĂSURI DE ÎMBUNĂTĂȚIRE A MEDIULUI PENTRU IMM-URI

5.1.1. O mai bună informare a IMM-urilor

Accesul mai ușor la informații la nivel local și regional ar aduce beneficii considerabile IMM-urilor. Autoritățile din statele membre sunt încurajate să îmbunătățească accesul IMM-urilor la diferite surse de finanțare naționale și regionale și, în acest context, să evalueze posibilitatea înființării unei baze de date naționale online unice care să cuprindă sursele de finanțare bazate pe bune practici.

Comisia Europeană și Grupul BEI, în colaborare cu intermediari financiari, vor extinde accesul IMM-urilor la informații privind diferitele instrumente financiare ale UE și mecanismul de împrumut pentru IMM-uri. De asemenea, informarea intermediarilor, inclusiv a băncilor mai mici, va fi îmbunătățită. Se vor face eforturi pentru a simplifica sarcinile administrative și pentru a extinde gama limbilor propuse.

Băncile și celelalte instituții financiare sunt încurajate să furnizeze clienților informații cu privire la instrumente financiare alternative și să sprijine în mod activ rețelele de mentori, consilieri și investitori providențiali (*business angels*).

Comisia va:

1. consolida capacitatea de consiliere financiară a Rețelei întreprinderilor europene (*Enterprise Europe Network*) pentru a oferi IMM-urilor o mai bună informare cu privire la diversele surse de finanțare prin completarea structurilor naționale de informare existente.

2. garantează că toate informațiile privind finanțarea UE vor fi reunite și vor fi disponibile prin intermediul unui portal online unic, multilingv care va cuprinde diferitele surse de finanțare europeană disponibilă pentru IMM-uri.

Băncile și ceilalți intermediari financiare au declarat că vor promova la nivelul membrilor lor acțiuni menite să consolideze informațiile privind instrumentele financiare ale UE și subvențiile publice pentru IMM-uri.

5.1.2. *O mai bună monitorizare a pieței împrumuturilor pentru IMM-uri*

În prezent, nu se colectează date statistice exacte cu privire la împrumuturile acordate IMM-urilor. Estimările disponibile, cum ar fi cele privind împrumuturile sub 1 milion EUR sau sub 250 000 EUR, arată că, din totalul noilor împrumuturi în zona euro, IMM-urile au o cotă, în medie, de aproximativ 20%³².

Îmbunătățirea monitorizării pieței împrumuturilor pentru IMM-uri ar permite o mai bună elaborare a politicilor, realizată pe baza unor date concrete. De asemenea, aceasta ar contribui la evaluarea impactului măsurilor de susținere a finanțării IMM-urilor, precum și noile cerințe de capital aplicabile instituțiilor de credit.

Comisia va lucra împreună cu federațiile bancare și va consulta alte instituții implicate (BCE, ABE) pentru a consolida cadrul analitic de acordare a împrumuturilor către IMM-uri, în încercarea de a facilita comparația și de a utiliza o metodologie mai coerentă.

5.1.3. *Promovarea evaluării calitative*

Indicatorii calitativi de performanță – experiența antreprenorului, competitivitatea întreprinderii pe piață sau alte imobilizări necorporale – sunt esențiali pentru a completa evaluarea standard a IMM-urilor.

Trimiterea de chestionare privind calitatea este deja o practică comună la nivelul băncilor europene. Cu toate acestea, procesul de modelare din punct de vedere statistic a acestor informații nu este imediat, iar cele mai multe dintre modele se confruntă cu problema pierderii de informații în momentul transformării datelor calitative în modele cantitative.

³²

BCE, *MFI Interest Rate Statistics, Euro area new loans to NFC volumes*, media pentru perioada august 2010 – iulie 2011

Mai mult, există deja dispoziții în vigoare care permit IMM-urilor să solicite din partea băncilor informații cu privire la ratingul și punctajele primite³³. Este important ca, în practică, aceste dispoziții să fie puse pe deplin în aplicare.

Comisia va susține schimbul de bune practici și încurajează sectorul bancar și federațiile IMM-urilor să promoveze utilizarea evaluărilor calitative ca un instrument pentru completarea evaluării cantitative standard a bonității IMM-urilor.

5.1.4. *Stimularea activității investitorilor providențiali și a investițiilor transfrontaliere*

Investitorii providențiali furnizează atât finanțare, cât și experiență de conducere, ceea ce sporește șansele de supraviețuire ale întreprinderilor aflate în faza de pornire. Aceștia constituie adesea sursa cea mai importantă de finanțare externă, după familie și prieteni, pentru întreprinderile recent înființate. Din cauza naturii informale a activității lor, aceasta este greu de măsurat.

Comisia va studia piața europeană a investitorilor providențiali și alte piețe informate și va explora idei de stimulare a acestei activități prin sprijinirea investițiilor și a programelor care vizează disponibilitatea investitorilor, prin încurajarea grupurilor de investitori potențiale să devină grupuri de investitori providențiali și prin consolidarea capacității gestionarilor rețelelor de investitori providențiali.

În 2011 Grupul BEI și-a extins mandatul privind capitalul de risc la 5 miliarde EUR și a lărgit domeniul de aplicare al acestuia pentru a include co-investițiile împreună cu investitorii providențiali.

Comisia va:

- 1. continua să încurajeze co-investițiile realizate împreună cu investitorii providențiali sub diferite forme, în colaborare cu FEI și statele membre și în limita posibilităților din cadrul fondurilor structurale.**
- 2. lua în considerare măsuri pentru a continua dezvoltarea colaborării transfrontaliere între întreprinderi și investitori, în special, investitori providențiali, pe baza propunerilor din partea unui grup de experți în 2012.**
- 3. îmbunătăți modul în care oferta vine în întâmpinarea cererii de capital de risc în cadrul Rețelei întreprinderilor europene.**

5.1.5. *Promovarea informării privind accesul IMM-urilor la piețele de capital*

Sunt necesare măsuri semnificative care să creeze un mediu favorabil pentru IMM-urile în căutare de capital de creștere, concentrându-se pe modalitățile de atragere a unui număr mai mare de investitori și contribuind la diminuarea costului capitalului pentru IMM-uri. De asemenea, este necesară o mai bună informare a întreprinderilor mijlocii cu privire la avantajele și costurile asociate cotării la bursă. Comisia va examina și modalități de promovare a accesului IMM-urilor la piețele de obligațiuni și la securitizare. Comisia, împreună cu părțile interesate din cadrul

³³ Articolul 145 alineatul (4) din Directiva privind cerințele de capital, și articolul 418 alineatul (4) din propunerea de Regulament privind cerințele de capital.

Forumului privind finanțarea IMM-urilor, va continua³⁴ să contribuie la campaniile de informare și va elabora un ghid european de informare pentru societățile care doresc să își deschidă capitalul. De asemenea, Comisia va desfășura activități de promovare, cum ar fi acordarea unui premiu unui IMM pentru cotarea la bursă a anului.

Părțile interesate și, în special, bursele sunt încurajate să informeze mai bine IMM-urile cu privire la avantajele cotării la bursă și la modalitățile de a-și deschide capitalul.

Comisia va susține înființarea unui institut independent de promovare a analizei și cercetării privind întreprinderile mijlocii cotate la bursă, sporind astfel interesul investitorilor pentru acest segment.

5.1.6. Coordonarea și punerea în aplicare a politicilor

Comisia va continua să lucreze cu Forumul privind finanțarea IMM-urilor pentru a examina noi strategii de facilitare a accesului la finanțare pentru IMM-uri. Învățarea reciprocă în domeniul politicilor este esențială pentru a îmbunătăți funcționarea sistemului financiar european. Mai multe state membre au înființat deja forumuri naționale privind finanțarea IMM-urilor, împreună cu organizații patronale, bănci și alte instituții financiare, cu scopul de a oferi soluții practice de îmbunătățire a accesului la finanțare.

Experiențele acumulate la nivel național sunt deosebit de relevante în contextul procedurilor și practicilor de împrumut. În diferite state membre, au fost întreprinse o serie de acțiuni în vederea sporirii transparenței procedurii de împrumut, inclusiv feed-back pentru IMM-uri în cazul în care cererile lor de împrumut sunt respinse.

În unele state membre, au fost create coduri naționale de împrumut sau mediatori de credite în vederea soluționării problemei asimetriei informațiilor din cadrul procesului de evaluare a profilului de risc al IMM-urilor și în vederea îmbunătățirii procedurii de împrumut. De asemenea, în unele state membre, Directiva privind creditul de consum a fost extinsă la întreprinderile mici. Deși aceste modele diverse pot să reflecte diferite circumstanțe naționale, există loc pentru o îmbunătățire generală a funcționării acestora.

Comisia încurajează:

statele membre și părțile interesate să înființeze forumuri naționale privind finanțarea IMM-urilor pentru a oferi soluții de îmbunătățire a accesului la finanțare.

băncile, celelalte instituții financiare și federațiile IMM-urilor să stabilească coduri naționale de conduită și orientări pentru îmbunătățirea transparenței procedurii de împrumut și, dacă este cazul, să sprijine atribuțiile mediatorilor de credite.

³⁴ „Zilele UE privind finanțarea pentru IMM-uri” având ca temă oportunitățile de finanțare pentru IMM-uri au fost organizate în 2008/10 în toate capitalele UE.

În 2012, Comisia intenționează să evalueze practicile actuale de împrumut, inclusiv mecanismele de transparență.

Pe baza rezultatelor acestei evaluări, Comisia poate lua măsuri de reglementare pentru a încuraja acordarea de împrumuturi IMM-urilor în mod transparent și responsabil.

6. CONCLUZIE

IMM-urile vor putea reprezenta o sursă de creștere economică și de locuri de muncă în Europa numai dacă accesul acestora la finanțare este îmbunătățit. Pe termen scurt, aceasta implică stabilizarea piețelor financiare și consolidarea băncilor, asigurând, în același timp, un flux neîntrerupt de credit către IMM-uri.

Pe termen mediu, Comisia intenționează să amelioreze în mod semnificativ cadrul de reglementare pentru IMM-uri, prin promovarea unei piețe unice pentru capitalul de risc, prin îmbunătățirea piețelor de capital și prin reducerea costurilor și a sarcinilor pentru IMM-uri. Comisia intenționează să își consolideze garanțiile și mecanismele de capital de risc, în completarea eforturilor depuse de BEI și de statele membre. În cele din urmă, Comisia intenționează să promoveze transmiterea de informații către, pentru și despre IMM-uri cu scopul de a îmbunătăți accesul la instrumentele financiare, de a reduce carențele de informare cu care se confruntă IMM-urile în ceea ce privește obținerea finanțării și de a le facilita accesul la piețele de capital.

UE și statele membre trebuie să lucreze împreună pentru a îmbunătăți accesul IMM-urilor la finanțare. Comisia își îndeplinește rolul prin intermediul acțiunilor propuse în acest plan de acțiune și va lucra cu statele membre, sectorul financiar și federațiile IMM-urilor pentru a se asigura că acțiunile dau rezultate și contribuie la redresarea economică.